

'Unseen Beatles', fotos van Robert Whitaker, van 24 januari tot en met 16 maart, 5&33 Gallery, Martelaarsgracht 5, Amsterdam. www.5and33.nl

Beatles van dichtbij

Studioportret.

Wanneer je echt beroemd bent, is er altijd iets te vieren. Zo is het dit jaar 55 jaar geleden dat The Beatles Nederland bezochten. Ter gelegenheid daarvan is er in de Amsterdamse galerie 5&33 een bijzondere fototentoonstelling te zien van onbekende Beatles foto's. Robert Whitaker is de fotograaf. Hij voegde zich in de jaren 1964 tot en met '66 in de entourage van de Fab Four, die toen de hele wereld over reisden, plaatopnames en films maakten en bijna verdronken in hun roem. Ruim honderd foto's uit de collectie van de Nederlandse kunstenaar Ivo de Lange zijn gedurende zes weken te bekijken. Geen foto's van het beroemde bezoek aan Amsterdam, Blokker en Hillegom, want Whitaker stapte in Australië op de Beatlestrein. Daar arriveerde ook weer de van ziekte herstelde drummer Ringo Starr, die in Denemarken, Nederland, Hong Kong en twee Australische optredens was vervangen door Jimmy Nicol. Whitaker was als modiefotograaf actief in Australië. Hij was niet uit op een ontmoeting met The Beatles, maar een journalist die ter plekke was nam hem mee om foto's te maken tijdens een interview met Brian Epstein, de manager van The Beatles. Whitaker maakte enkele portretten van Epstein, maar was met de eerste afdrucken niet tevreden. Hij besloot twee pauwenveren op het onbelichte fotopapier te leggen, zodat

The Beatles repeteren.

deze na het belichten in de donkere kamer, het gezicht van Epstein zouden omkransen.

Ander leven

Epstein was zodanig onder de indruk dat hij Whitaker aanbood de rest van de wereldtournee mee te reizen. „Daar heeft mijn vader wel over moeten nadenken, want dat betekende een heel ander leven”, zegt zijn zoon Ben. „Maar hij besloot het te doen. Twee jaar lang heeft hij ze gevolgd. Hij maakte niet de standaard portretten en live-foto's, maar hij zocht vooral de intimiteit op. Hij kreeg een heel

goede band met John Lennon, die hij ook thuis fotografeerde. Ze hadden veel gesprekken over kunst en de ontwikkelingen in de wereld.”

Whitaker kroop dicht op zijn onderwerp en schuwde het experiment niet. Zo zijn er foto's te zien van The Fab Four geheel in plastic gewikkeld en het viertal dat drukdoende is grote piepschuimen panelen te molesteren. De foto's hangen nu ingelijst in de galerie, omzoomd door stukken piepschuim, waarin door de vier peuken werden uitgedrukt, die ook ingelijst werden.

The Beatles close up.

FOTO'S ROBERT WHITAKER

Volgens Ben Whitaker heeft verzamelaar Ivo de Lange ervoor gezorgd dat zijn vader in artistieke zin weer tot leven kwam. Want na zijn periode met The Beatles en andere grote sterren en het fotograferen van verschillende oorlogen, werd de fotograaf boer. „Ik kende mijn vader dus ook als vader en als boer”, zegt Ben. „Pas toen ik een jaar of tien was drong tot me door wat hij nog meer had gedaan. Deze expositie heeft een emotionele lading voor me: altijd als ik deze foto's zie ben ik verbaasd over wat mijn vader heeft neergezet. Hij was niet alleen heel goed met de came-

ra, hij had ook het geluk op de juiste tijd op de juiste plek te zijn.” De foto's lagen jarenlang in dozen opgeslagen en waren letterlijk onder een laag stof verborgen. Niet alleen foto's van The Beatles, maar ook beeld van onder meer Cream, The Rolling Stones en Queen.

'Groter dan God'

Verzamelaar De Lange is ervan overtuigd: „Whitaker is vergeten zichzelf beroemd te maken. Hij was een van de grote voorbeelden van Anton Corbijn, die vlak voor de dood van Whitaker nog bij hem is geweest. Deze foto's hebben zelfs in het Museum of Modern Art in New York gehangen.”

Onder Beatlesfans heeft de zogeheten 'Butcher cover' van het album 'Yesterday and today' een legendarische status gekregen: de Amerikaanse persing van dit album werd voorzien van een hoes waarop The Beatles in witte slagersjassen zijn afgebeeld, met plastic poppen en stukken vlees. Kort nadat het album verscheen werd het van de markt gehaald en vernietigd. De plaat is in deze uitvoering inmiddels veel geld waard. De foto's werden gemaakt door Whitaker. In de expositie bij 5&33, onderdeel van het Art'otel, zijn drie versies van deze foto's te zien. „De foto was volgens mijn vader helemaal niet bedoeld als hoes”, zegt zoon Ben. „The Beatles waren op dat moment 'groter dan God', zoals John Lennon het zei. Ze wilden met die foto's laten zien dat ze echt mensen waren.”

Jaap Stierner